Poštnina plačana v gotovini. IZHAJA VSAK TOREK, ČETRTEK IN SOBOTO. Posamezni številki Din 1·50.

Licejska knjižnica Ljublja

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. — Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in loži se v Ljubljani.

LETO VIII. Telefon št. 552. LJUBLJANA, dne 16. julija 1925. Telefon št. 552. ŠTEV. 82.

K novi carinski tarifi.

Na velik odpor, na katerega je naletela nova carinska tarifa zlasti v trgovskih in obrtniških krogih, je smatrala Centrala industrijskih korporacij za potrebno, da priobči naslednjo pojasnitev:

Odkar je bila nova carinska tarifa razglašena, se čitajo v časopisju različna tolmačenja in kritike. Toda razen nekaterih člankov, v katerih so poznavalci razmer in carinskih predpisov res objektivno grajali posamezne odredbe, odnosno carinske postavke, so v zadnjem času izšli tudi članki, v katerih se površno brez argumentacije zametava nova tarifa, ne da bi se navedlo, da je ta carinska tarifa samo baza, ki bo šele potom trgovinskih pogodb dobila svojo končnoveljavno obliko.

Zatrjevalo se je, da se je s povečanjem carinskih postavk na industrijske proizvode povzročila vsemu ljudstvu velika škoda, ker da bo zato v kratkem nastopilo podraženje raznega blaga.

Da se javnost točno pouči o pravem stanju prilik, ugotavljamo predvsem, da bo nova avtonomna carinska tarifa s tako visokimi postavkami, kakor so označene v zakonskem predlogu, ostala v veljavi samo do zaključka trgovinskih pogodb. Doslej je sklenjena trgovinska pogodba z Italijo.

Nova carinska tarifa je samo baza za trgovinska pogajanja z drugimi državami in ta pogajanja se bodo vršila le na načelu obojestranskih koncesij, pri katerih imajo važno vlogo predvsem postavke avtonomne carinske tarife.

Po vojni so vse države občutno povišale svoje predvojne tarife in si na ta način zasigurale ugodno bazo za pogajanja z drugimi državami. Druge države ne ščitijo svoje industrije samo z uvozno carino, nego tudi z drugimi merami, kakor z višanjem prometnega davka na blago inozemskega izvora, dalje z rafiniranim sistemom železniških tarif, z izvoznimi premijami in z drugim.

Ako bi Jugoslavija prišla k pogajanjem z nižjimi carinskimi postavkami, kakor jih imajo druge države, ne bi razpolagala z nikakimi kompenzacijskimi sredstvi. To bi našo produkcijo, zlasti kmetijsko, zelo oškodovalo in ne bi se druge države dale prisiliti v to, da za naše izvozno blago znižajo svoje uvozne carine.

Pravilno predstavo o novi carinski tarifi si bo mogoče stvoriti šele takrat, ko bodo z državami, s katerimi smo v tesnejših gospodarskih odnošajih, že sklenjene trgovinske pogodbe.

Dalje se mora uvaževati, da se je carina za različne finalne proizvode med drugim tudi zvišala, ker so tudi surovine, ki jih ni v državi, obremenjene s carino. Ta carina pa se ni uvedla iz gospodarskih vzrokov, temveč na željo finančnega ministrstva iz fiskalnih vzrokov.

Vsaka država, ki se hoče gospodarsko osamosvojiti, ščiti svojo industrijo. Prizadeva si tudi za ceno žrtev izpodbuditi svoje gospodarstvo, da bi začelo proizvajati vse predmete, ki spadajo med dnevne potrebščine.

Tisti, ki se sklicujejo na to, da smo agrarna država in da zato ne potrebujemo industrije, ne smejo pozabljati, da bi bili mi brez industrije glede uvoza industrijskih predmetov izročeni na milost in nemilost inozemstvu.

Stvoritev industrije je torej nedvomno potrebna. Diskusija je umestna le o vprašanju, katera panoga industrije naj se sedaj stvori. Temu primerno se mora urediti tudi carinska zaščita. Tudi v tem pogledu je vsaka stvarna kritika dobrodošla.

Pristranske in nestvarne kritike se pa morajo žigosati kot defetistične, kajti te otežujejo položaj naših delegatov pri sklepanju trgovinskih pogodb s tujimi državami in služijo le nasprotnikom, ki se neprestano trudijo, da bi uničili našo mlado industrijo.

Zunanja trgovina skandinavskih držav leta 1924.

Tako malo beremo o njih, pa ima vendar semintja tudi kakšen naš trgovec opravka z njimi (švedsko železo na primer). Leto 1924 je bilo napram letu 1923 v zunanji trgovini ugodno; primerjanje z letom 1913 pa pravi, da gospodarstvo Švedske, Norveške, Danske in Finske še ni doseglo predvojne višine. Najprvo vidimo na strani uvoza zvišanje tipičnih sredstev konsuma, kar nam pravi, da se Skandinavcem danes bolje godi kot pred vojsko; veliko več se zlasti uvaža kave in čaja. Dalje vidimo, da se morajo za domači trg delujoče gospodarske panoge še zmeraj boriti z velikimi težkočami in s hudo inozemsko konkurenco. Sicer je leto 1924 boljše kot leto 1923, zlasti na Danskem, a uvoz v poštev prihajajočih surovin je vendar manjši kakor pred vojsko, uvoz izgotovljenega blaga pa večji. Tako so krili Švedi lani potrebo na tekstilijah s 50% z importom, pred vojsko pa samo s 15%. To sta najznamenitejša dva pojava glede importa.

Dalje vidimo, kako zelo je eksportna industrija odvisna od svetovnega trga. Zanimivo je opazovati, kako je gospodarski položaj dežel odvisen od sil, na katere sicer nima nobenega vpliva. Znano je dviganje cen za poljedelske produkte, s čimer si je Danska opomogla. Vrednost slanine, ki jo je Danska eksportirala, se je dvignila od 444 milijonov kron leta 1923 na 501 milijon leta 1924, vrednost surovega masla od 496 na 650, jajec od 126 na 153, pa ni imelo kolebanje krone na ta dvig nobenega posebnega vpliva. Danski se je od vseh severnih držav lani najbolje godilo. Na drugi strani seveda je morala plačati za krmila in žito, ki jih mora uvažati, višje cene. To pa velja tudi za druge skandinavske države, ki nimajo take prednosti, kakor jo ima Danska. Nasprotno; Švedska, Norveška in Finska so morale ugotoviti, da so cene marsikakšnega njih izvoznega blaga padle, v prvi vrsti produkti gozdarstva. Poučne številke o tem nam daje finska štatistika, so pa tipične tudi za druge dežele. Tekom leta 1924 je padel indeks za leseno blago od 1143 na 1089, za lesovino od 1708 na 1365, za celulozo od 1264 na 1103, za papir od 958 na 924. Te številke nam natančno pripovedujejo, s kakšnimi težavami se je morala boriti eksportna industrija teh držav in z njo vred tudi vse gospodarstvo. Najslabše se godi lesu, najboljše celulozi, srednje papirju, nominelne številke nas ne smejo motiti. Zato tudi industrijci celuloze in papirja le malo tožijo. Statistika kaže sicer za vse produkte gozdarstva visoke številke, a so bile realizacije deloma prisilne. To velja zlasti za les; lesna industrija dela danes še z majhnim kapitalom in si ga brez večjih izgub lahko nabavimo potom realizacije, če ga potrebujemo in ga drugače ne moremo dobiti. To se je v lanskem letu večkrat pripetilo. Za švedski eksport pride v poštev tudi železna in jeklena industrija, koje položaj je veliko slabši kakor je bil pa pred vojno. Specialne švedske industrije imajo pa dobre eksportne številke. Norveška statistika kaže nazadovanje eksporta, koji minus se pa izenači z ugodno konjunkturo norveškega ribarstva. Dva primera imenujemo; vrednost slanikov se je dvignila od 116 milijonov kron leta 1923 na 185 leta 1924, vrednost rib v škatlah od 37 na 83.

V splošnem je imela Finska lani aktivno trgovsko bilanco, za 252 milijonov finskih mark; leta 1923 je bila še za 497 milijonov mark pasivna. Druge tri države imajo pasivno bilanco; Norveška 484 milijonov kron (leta 1923 512), Švedska 150 (153), Danska 219 (358). Če vpoštevamo še prejšnje številke in hočemo ugotoviti plačilno bilanco, vidimo pri Finski in Švedski majhen prebitek ali vsaj izenačenje, pri Danski izenačenje, pri Norveški pa pasivum v znesku 100 milijonov kron.

LISTEK.

Dr. Metod Dolenc.

Valutarne in valorizacijske razmere na Poljskem.

I. Dne 22. maja t. l. so prišli trije vseučiliščni profesorji iz Varšave v Ljubljano in so nam predavali o poljski ustavi, upravi in zakonodaji. Vsekakor so nam nudili zanimive podatke in vzbudili interes za svojo državo. Poljska država pa nam nudi tudi zelo zanimivo sliko valutarnih in valorizacijskih razmer,* ker je ena izmed tistih držav, ki je med svetovno vojsko menjavala svojega gospodarja, preden se je osamosvojila kot republika. V prvem letu vojne je bila razdeljena v del, ki je ostal Rusiji, del, ki so ga Nemci, in del, ki so Avstrijci okupirali. Nemci so že 10. marca 1915 za svoj del dekretirali (poleg od prej krožečega ruskega rublja) svoji marki natančno določen tečaj. Naslednje leto je nemški generalni gouvernement v Varšavi ta dekret potrdil, vendar ustanovil, da nemškega denarja nihče ni primoran vzeti, razen pri tistih gospodarskih pravnih opravilih, pri katerih so cene ustanovljene uradoma v nemški valuti.

Koncem leta 1916 je bila od Nemcev ustanovljena Polska krajowa kasa Pozyczkowa (Poljska deželna posojilna blagajna). Ta je izdajala »posojilne blagajniške listke«, ki so se glasili na poljsko marko in so imeli značaj zakonitega plačilnega sredstva (slično, kakor so izdajali Avstrijci l. 1918 v okupirani Benečiji posebne krone). Ljudstvo jih je imenovalo po generalnem guvernerju pl. Kries-u »Kriesnote«. Glede vrednosti so bile izenačene z državno nemško marko pod garancijo nemške države, a po bodoči ustanovitvi kraljestva Poljskega naj bi se morale v dveh letih vzeti iz prometa. Rubel je bil še le z naredbo od 14. aprila 1917 demonetiziran, to je, proglašen za brezveljavnega, prepovedano je bilo celo sklepati pogodbe v rubljih ali plačati dolg z rubljі. Poljska in nemška marka sta ostajali kot plačilni sredstvi, rublju pa se je za obveznosti iz preteklih časov pustila mirovna paritetna vrednost 1 rubel = 2.16 poljske ali nemške marke. Ker je namreč za okupirano deželo bil merodajen tečaj na Berolinski borzi, a je bil ta radi velike domače potrebe po rublju višje kotiran kot v inozemstvu, kjer so na tečaj zelo slabo vplivali porazi ruske vojne, zato se je razvila huda spekulacija na ta način, da so utihotapljali rublje iz nevtralnih dežel v okupirano Poljsko, kjer so srečni prinosilci utikali tečajno razliko lepo v svoj žep.

Dne 11. novembra 1918 postane Poljska samostojna država. Tisti čas je še obstojala gori navedena deželna posojilnica, ki je izdajala poljske marke. Poleg njenih novcev so krožile še nemške marke, avstrijske krone (v Galiciji), ruski rubel (v kongresni Poljski, ki je bila okupirana od Avstrijcev in Madžarov), dalje še posebni rubel in posebna marka, ki jih je izdajal vrhovni komandant Ost. Nova poljska vlada je deželni posojilni blagajni dala nov statut, jo proglasila za edini emisijski institut, ugotovila, da je v obtoku okoli 880 milijonov Kries-novčanic in ustanovila, da jamči za ta znesek Nemčija. Omenjena blagajna je posebej počela izdajati nove posojilne listke, ki so se po nacionalnem heroju Kosciuszku imenovali Kosciuszkovi bankovci in so dobili kakor edini državni denar značaj zakonitega plačilnega sredstva. Kaj naj se zgodi z drugimi novci, za enkrat še ni bilo določeno.

Še le z zakonom od 20. nov. 1919 se je v tistem delu odredilo, ki je spadal nekoč pod Prusijo, da se naj nemška državna marka preračunava na poljsko marko po ključu 1:1, obenem pa so bile poljske marke proglašene za edino zakonito plačilno sredstvo. V pokrajinah, ki so spadale nekoč pod Avstrijo ali pa so bile od Avstro-Ogrske okupirane, je bila avstrijska krona po določilih zakonov od 15. januarja in 24. marca 1920 žigosana, obenem pa je izšel proglas, da ne sme biti več v obtoku, a preračunavala se je po ključu 100 kron = 70 poljskih mark. Za pokrajine, ki so spadale prej pod Rusijo in so bile okupirane od Nemčije, so pa sodišča izrekala, da demonetizacija rublja ni več veljavna, ker ne odgovarja sicer priznani svobodi pogojevanja, niti haški konvenciji. Zato je bil izdan zakon od 29. aprila 1920, ki je rubel odpravil, a preračunavanje pa se je vršilo po ključu 216 poljskih mark = 100 rubljev. Vlada je isto z odlokom od 4. julija 1921 uvedla tudi za ostale, od Rusije prevzete pokrajine. Tudi na Srednjem Litavskem se je zgodilo glede odprave rublja isto, kot prej navedeno, le da se preračunjevalni kurz še ni določil.

* Pri naslednjih izvajanjih so služili za podlago zadevni članki v štev. 9.—12. iz l. 1924 in 6. iz l. 1925 v časopisu »Auslandsrecht«, Berlin.

Davčna vprašanja na zboru centrale industrijskih korporacij.

Na Centralnem zboru dne 21. junija t. l. je podal tajnik Centrale g. dr. Gregorič o posebni pridobnini in o davku na zaslužek fizičnih delavcev zanimivo poročilo, katero v nastopnem dobesedno podajamo:

»Ogromna davčna bremena podjetij, zavezanih javnemu polaganju računa, so povzročila, da so gospodarski krogi lansko leto podvzeli energično akcijo za omiljenje posebne pridobnine. Vložile so se razne spomenice, vršila razna zborovanja in ankete, katerih se je poleg drugih gospodarskih korporacij udeležila tudi Centrala.

V septembru 1924. in v januarju 1925. so se vršile ankete pri generalni direkciji neposrednih davkov.

Minister za finance dr. Stojadinović je vpošteval predstavke gospodarskih krogov; čl. 51. zakona o proračunskih dvanajstinah za mesece april - julij 1925 vsebuje odredbe, s katerimi se ogromna davčna bremena podjetij, ki javno polagajo račune, zmanjšujejo. Na žalost moramo ugotoviti, da je efekt tega omiljenja uničen s podvojitvijo invalidskega davka in uveljavljenjem remontno-komorske doklade, tako da bo z malimi izjemami ostala obremenitev neizpremenjena. V nebrojnih spomenicah, kakor tudi na anketah in zborovanjih se je ponovno dokazalo, da davčna obremenitev, ki v premnogih primerih znači konfiskacijo imovine, ogroža obstanek javnemu polaganju računov zavezanih podjetij. Zaradi tega smo se ponovno obrnili na g. ministra za finance s prošnjo, da neodložno uveljavi odredbe, s katerimi se davčno breme tem podjetjem zniža na pravično, zmagljivo izmero.

Nato je g. dr. Gregorič poročal o davku na zaslužek telesnih delavcev, ki je uveden s čl. 56. zakona o proračunskih dvanajstinah, in o navodilu generalne direkcije neposrednih davkov za odmero in pobiranje tega davka.

Po jako živahni diskusiji, ki se je razvila po podanem poročilu, so vsi udeležniki zbora energično protestirala posebno proti kompliciranemu načinu administracije tega davku, kakor ga uveljavlja omenjeno navodilo generalne direkcije.

Zbor je v glavnem ugotovil sledeče:

I. Davek na zaslužek telesnih delavcev, kakor ga uveljavlja čl. 56. citiranega zakona, se mora pobirati od vsakega, še tako nizkega delavskega zaslužka.

Ta način pobiranja davka na zaslužek iz osebnega dela je v nasprotju z načelom, priznanim in uveljavljenim v vseh obstoječih davčnih zakonodajah naše kraljevine. Posebno z načelom, da je zaslužek iz osebnega dela do gotove višine oproščen davka (čl. 58. srbskega zakona — odredbe o davčni oprostitvi minima, potrebnega za preživljanje, v zakonih ostalih pokrajin.) Isto načelo priznano je tudi v naši Ustavi, ki v čl. 116. odreja, da se davek plačuje po davčni moči.

II. Z navodilom za odmero in pobiranje davka na zaslužek telesnih delavcev, katero je izdala generalna direkcija neposrednih davkov dne 12. maja 1925, pod štev. 16.929, zvišana je brez zakonske podlage izmera obremenitve, katero odreja čl. 56. omenjenega zakona.

1. Z navedenim navodilom se je odredilo pobiranje remontno komorske doklade, dasi čl. 56. zakona popolnoma decidirano povdarja, da naj plačujejo telesni delavci od 1. aprila 1925. dalje za državni davek in za vse ostale državne in specijalne pribitke izvzemši invalidskega davka in izrednega pribitka 2% letnega zaslužka. Za pobiranje kakega drugega davka ali pribitka na zaslužek telesnih delavcev ni zakonske podlage, torej tudi ne za pobiranje remontno-komorske doklade. Člen 59. dvanajstinskega zakona vsebuje splošno odredbo, s katero se uveljavlja remontno - komorska doklada po čl. 242. zakona o ustrojstvu vojske. Taka splošna odredba nikakor ne more razveljavljati odredbe čl. 56., ki je specijalna za telesne delavce. V ostalem je čl. 242. zakona o ustrojstvu vojske prejšnja odredba, ki se je po načelu lex posterior derogat priori modificirala z novo odredbo čl. 56. dvanajstinskega zakona.

2. Z omenjenim navodilom generalne direkcije neposrednih davkov se nalaga delodajalcem jamstvo za davek telesnih delavcev tudi za pretekli čas, ob katerem delavec pri njih ni bil niti zaposlen. Za tako jamstvo v zakonu ni podlage. Ni pa tudi stvarno pravično, da se nalaga jamstvo za nekoga, s komur sedanji delodajalec ni bil v nikakšni zvezi.

3. Pri preračunavanju invalidskega davka in remontno-komorske doklade se mora po navodilu preračuniti letni zaslužek z 365 kratnim zneskom dnevne mezde, dasi zakon o zaščiti delavcev odreja nedeljski počitek in zabranjuje delo tudi ob nekaterih drugih praznikih tako, da niti en delavec ne dela na leto 365 dni.

4. Administrativni posli, katere nalaga navodilo delodajalcem za preračunavanje invalidskega davka in remontno-komorske doklade, za sestavljanje spiskov s podrobnimi navedbami o davku, pobranem z odbitkom, za izdajanje davčnih knjižic delavcem itd., značijo novo občutno breme gospodarskih krogov, ker zahtevajo poseben uradniški aparat, ki bo povišal režijske stroške ravno v času, ko mora podjetništvo napenjati vse sile, da režijske stroške zniža.

5. Po navodilu se mora zaslužku v gotovini prišteti zaslužek v naturi (vrednost stanovanja, hrane, obleke itd.).

Glede prejemkov v naturi so prilike tako različne, da je izvedba navedene odredbe v praksi skoro nemogoča. V splošnem so ugodnosti, katere dobivajo delavci iz tega naslova, tako malenkostne in take narave, da se njihova vrednost ne more prištevati zaslužku.

6. Navodila za odmero in pobiranje davka za zaslužek telesnih delavcev so se objavila šele 9. junija t. l. v štev. 27.—30. »Finančne službe«. Delodajalci do te objave niso vedeli, na kakšen način se hoče izvajati odredbe zakona o njihovem jamstvu za pobiranje davka od delavcev. Zaradi tega niso bili v položaju, da v naprej izpolnijo dolžnosti, katere jim nalaga navodilo, a sedaj ne morejo odbiti delavcem od njihovega itak nizkega zaslužka zaostali davek od 1. aprila t. l. naprej, posebno ne onim delavcem, ki so med tem izstopili iz službe.

Na podlagi tega Centralni zbor prosi ministra za finance:

1. Da se odredba čl. 56. dvanajstinskega zakona o obdačevanju telesnih delavcev revidira, posebno, da se določi davka prosti minimum zaslužka;

2. da razveljavi navodilo za odmero in pobiranje davka na zaslužek telesnih delavcev, katero je izdala generalna direkcija neposrednih davkov;

3. da se izdajo nova navodila, v katerih naj se vpošteva naslednje pripomnje:

a) Od zaslužka telesnih delavcev se sme pobirati samo 2% davek, invalidski davek in linearni povišek;

b) jamstvo delodajalca se more uveljaviti samo za čas zaposlitve delavca pri dotičnem delodajalcu;

c) invalidski davek naj se preračunava s povprečnim odstotkom zaslužka;

č) pobiranje vseh navedenih davkov in pribitkov naj se vrši kumidirano s stalnim odstotkom in odprema pobranih zneskov državni blagajnici naj se izvrši z spiskom, ki vsebuje samo ime delavca in skupno vsoto vsakemu delavcu odbitega davka brez vsake specifikacije;

d) za odmerno podlago pri davku naj se vpošteva samo zaslužek v gotovini;

e) davek naj se pobira od dneva objave navodila v »Finančni službi«, to je od 9. junija 1925. dalje.

Graja, še preden je blago dospelo, ni graja po členu 347 trg. zak. — Graja mora biti podrobna, ne samo splošna.

Plačilu se je upiral kupec med drugim tudi iz razloga, da je blago grajal, ker ni bilo pogojene kakovosti. Še preden je blago dospelo, je že bil nastal s prodajalcem spor, ker je on trdil, da se je pogodil za kolomaz drohobiškega izvora, prodajalec mu je pa hotel doposlati sicer prvovrstni kolomaz, toda dunajskega izvora. Zato mu je že takoj tedaj sporočil, da blaga ne bode sprejel, ker bi ne ustrezalo naročilu, če mu prodajalec z dvojnikom voznega lista hkratu ne dokaže, da je blago dejanski bilo odposlano iz Drohobiča. Tudi potem, ko je blago dospelo, je sporočil špediterju, na čigar naslov je dospelo in ki ga je o dospetku obvestil, da blaga ne more sprejeti, ker ne ustreza pogodbi. Že, ko je med njima tekla pravda, je kupec navajal, da blago tudi prvovrstno ni bilo; kajti kolomaz je bil pomešan z obtežilnimi snovmi in ni plaval na vodi, kakor plava tako blago, če je prvovrstno.

Prodajalec pa kupcu graje ni dal veljati. Graja ne samo, da ni utemeljena, ker se drohobiški izvor ni dogovoril, a je blago sicer bilo dunajsko, toda prvovrstno; ampak graja tudi ni pravilna, po predpisih zakona, pa se kupec ne more nanjo pozivati. Pred dospetkom blaga graje po čl. 347. trg. zak. sploh ni; po dospetku podana graja pa je bila le splošna, ne da bi bile navedene podrobnosti, a s tako grajo zakonu ni zadoščeno.

Spor o tem, je li bilo pogojeno blago prav drohobiškega izvora ali le blago prve vrste, brez ozira na izvor, je rešilo pravdno sodišče v slednjem smislu, torej proti kupcu. Tudi glede graje pravdno sodišče kupcu ni dalo prav. Izreklo je, da se mora kupec držati pogodbe in da temeljem svoje graje nima pravice do kakega storna po čl. 356. trg. zak. Kajti kupec ni uspel z dokazom, da je blago protipogodbene kakovosti, namreč ne kolomaz prve vrste. Dognano je, da je kupec blago enostavno zavrnil edinole iz tega razloga, ker ni dobil dokazov, da je blago drohobiškega izvora. Dokazano je pa tudi, da si blaga sploh ogledal ni in da je priča X. pač videl nekaj kolomaza, toda več nego leto pozneje. Kljub dani možnosti torej blago ni bilo niti ogledano, niti grajano po čl. 347. trg. zak. z vidika nepogodbenosti v tem smislu, da je bilo slabše nego kolomaz prve vrste. V tem primeru vsled tega sploh nihče ne ve, kakšen je bil pravzaprav ta kolomaz — ali prve ali druge ali tretje vrste.

V prizivu je kupec še nadalje uveljavljal to svoje stališče. Poskusil se je braniti tudi še s tem, da je doposlano blago sploh nekaj drugega, kar sploh ni bilo naročeno; saj je prišlo dunajsko blago namesto drohobiškega. Gre torej za dobavo nenaročenega blaga in v takem primeru niti ne velja čl. 347. trg. zak., pa on ni dolžan niti, da to blago sprejme, niti da ga graja. Tudi je še sprožil vprašanje, da prodajalec z oddajo špediterju 8. junija ni še dobavil blaga njemu samemu, ker ga ni oddal zanj ali v njegovem imenu železnici ali špediterju, tako da se je blago prepošiljalo od špediterja do špediterja in da je več nego mesec dni pozneje dospelo na kupčev kraj in njemu na razpolago. V zmislu zakona bi bilo blago izročeno le tedaj, če bi ga bil prodajalec odposlal na tak način, da bi mogel on, kupec, z blagom takoj potem razpolagati, ko je bilo oddano špediterju ozir. železnici in bi imel on ingerenco do blaga že med transportom.

(Konec sledi.)

Kupujte samo prvovrstno
domačo svinjsko mast
znamke J. P. znamke
Lastni izdelek tvrdke
JANKO POPOVIC v Ljubljani
Najnižje cene! Solidna postrežba! — Razpošilja se v sodih po 50, 100 in 200 kg

Trgovina.

Sejem za pivovarniški ječmen. Bratislavska borza organizira v prostorih Mednarodnega donavskega semnja v Bratislavi sejem za pivovarniški ječmen. Sejem se bo vršil od 25. do 30. avgusta t. l. Posetniki sejma bodo imeli iste ugodnosti kakor so dovoljene za posetnike donavskega sejma: znižanje železniških tarif, brezplačni vizumi, pomoč pri iskanju stanovanj itd.

Sejem v Solunu. V Solunu se otvori mednarodni sejem dne 18. oktobra t. l. Točnejši podatki se dobijo v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Prodaja raznega lesa na panju se bo vršila dne 8. avgusta t. l. pri direkciji šume imovne občine ogulinske v Ogulinu. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Podražitev riža v Italiji. Vsled padca lire se je riž v Italiji jako podražil. Dasi se je lira v zadnjem času nekoliko popravila, so ostale cene za riž neizpremenjene. Nova žetev riža se prične tekom tega meseca, vendar se ne kaže nikak interes za novo žetev.

Protest nemških borz. Wolffov dopisni urad sporoča: V znak portesta proti odboru za obnovitev, ki je znižal 2½% rento državnih papirjev, so ostale dne 8. t. m. zaprte v Berlinu, Frankfurtu in Hamburgu vse borze.

Glavne sporne točke v nemško-poljskih trgovinskih pogajanjih. Sedanje stanje nemško-poljskih pogajanj za trg. pogodbo je sledeče: Nemci skušajo doseči vsaj začasno splošno klavzulo države z največjimi prednostmi ter pravico prehoda trgovskih potnikov na Poljsko, t. j. iste privilegije, ki obstojajo v trgovinskih pogodbah Poljske s Francijo, Češkoslovaško in drugimi državami. Poljska zahteva s svoje strani sklenitev veterinarske konvencije ter pravico uvoza 350 tisoč ton premoga na mesec. Nemčija zavrača ta dva predloga ter hoče omejiti uvoz na 100.000 ton. Za dosega dogovora je poljska delegacija predlagala poravnavo do sklenitve »modusa vivendi« ali trgovinske pogodbe. Odgovor Nemčije na ta predlog ni še prispel.

Opozarjamo na današnji oglas »Vzajemne posojilnice«, posebno glede trgovskih kreditov.

Industrija.

Obsodba upravnega odbora in nadzorstvenega sveta delniške družbe »Fojnica«. Pretečeni petek se je vršila pri okrožnem sodišču v Sarajevu zanimiva razprava, o kakršni trgovsko sodišče, odkar obstoji, še ni razpravljalo. Gre za »Šumsko i drveno industrijo Fojnica d. d.«. Na naznanilo člana upravnega odbora dr. Premužića, da ni podpisal bilance, ker ni pravilna in da je zaloga previsoko ocenjena, je sodišče potom sodnih izvedencev ugotovilo, da so pasiva za 762.552 Din višja nego aktiva. Na podlagi te ugotovitve je sodišče obsodilo vse člane upravnega odbora in nadzorstvenega odbora na en mesec zapora. Nadalje jim je sodišče z zapretitvijo nadaljnjega zapora v izmeri dveh mesecev naročilo, da v najkrajšem času prijavijo konkurz. Ta obsodba vzbuja v gospodarskem svetu in v javnosti sploh precejšnjo pozornost.

Dogovor med francosko in nemško železno industrijo. V zadnjih tednih se resno zatrjuje, da sta se nemška in francoska železna industrija v načelih dogovorili. Po dogovoru je Nemčija dovolila Franciji uvoz 1.7 mil. ton surovega železa proti polovični carini, in sicer pride 800.000 ton na Francijo, 600.000 ton na saarško kotlino, 300.000 pa na Luksemburg. Kakor se vidi, je Luksemburg kar zraven. Iz tehniških razlogov bodo postopali tako, da ne bodo pobirali polo-

vične carine, temveč bo šla polovica blaga brez carine čez mejo, dočim bo druga polovica plačala polno carino. Nismo pa še brali, kakšne so francoske protiusluge; in nemško časopisje pravi, da bo ravno od teh protiuslug odvisna potrditev dogovora po nemškem državnem zboru. Zato zahteva časopisje, naj se dogovor kakor hitro mogoče objavi z vsemi pridržki, dostavki itd., da bosta javnost in industrija na jasnem in bosta lahko kalkulirala. Tudi bo treba proučiti vprašanje, če so carinskopolitične ugodnosti, ki jih je pri dosedanjih carinskih pogajanjih imela nemška industrija — na primer strojna — pri uvozu v Francijo, sedaj še zadostne, ko je nemška industrija dovolila francoski take ugodnosti. Nemški strojni industriji se namreč kljub prijenljivosti pri uvozu v Francijo še zmeraj slabše godi kakor marsikakšni drugih inozemskih strojnih industrij, kljub temu, da bo imela Francija pri uvozu železa v Nemčijo večje ugodnosti kakor katerakoli druga dežela, razen Saarske kotline in Luksemburga. Vsak zagovarja pač svoje stališče. Dogovor med nemško in francosko železno industrijo ni važen samo za ti dve deželi, temveč za vso gospodarsko splošnost; saj pomeni vsak tak dogovor korak naprej do stalnosti evropskih gospodarskih in z njimi vred tudi političnih razmer. Zato ga omenimo tudi mi.

Promet.

Tarifna deklasifikacija lesa. Kakor izvemo, je danes, dne 15. julija t. l., stopila v veljavo deklasifikacija izvoznega lesa od razreda B na razred C za vse prehode preko državne meje. Naredba velja do 1. septembra t. l. — Z navedeno deklasifikacijo se zniža prevoznina za les za približno 30%. Ta ugodnost je za lesno industrijo tem večjega pomena, ker trpi vsled valovanja italijanske lire v zadnjem času ogromno škodo. G. pomočnik ministra, Ivan Mohorič, se je, kakor je vsem interesentom znano, mnogo prizadeval, da se ta ugodnost, ki je ob sedanjih prilikah za lesno industrijo življenskega pomena, čimpreje uveljavi, in po dolgem trudu se mu je vendar posrečilo prepričati merodajne kroge o nujnosti tarifnih olajšav za izvoz lesa.

Denarstvo.

SKUŠNJE Z ZLATO VALUTO NA ANGLEŠKEM.

Prvi tedni po povrnitvi Anglije k zlati valuti so v splošnem pokazali da neugodna prerokovanja niso bila upravičena. Angleški funt se je držal, zlata zaloga v banki se je celo nekoliko dvignila, povišek obrestne mere se ni izkazal kot potreben. Ne moremo pa iz tega dosedanjega razvoja za bodočnost še nič sklepati. Naloga angleške banke je, da trg pravilno izravna, in denarni trg jo v tej nalogi gotovo na vso moč podpira. Vsak dan ob štirih popoldne nabijejo na dvorišču angleške banke gibanje čistega zaklada, in po kolebanju zlate zaloge določa denarni trg izglede za prihodnji dan. Odkar se je vojska začela, se je to opustilo; s povrnitvijo k zlati valuti se je ponovil tudi ta običaj, in ga denarni trg tudi primerno ocenjuje. Vsled precenjevanja holandskega goldinarja in švicarskega franka v prvih dneh po povrnitvi k zlati valuti se je dvignil eksport zlata in se je zmanjšala čista zaloga v banki za okroglo dva milijona funtov; in ker je bil trg v aprilu vrhu tega še preobložen, so se kazala slaba znamenja. Zunanji znak je bilo začasno zvišanje zasebnega diskonta na 6 odstotkov. Sredi maja je bil ta razvoj na višku. Takoj nato je pa prišel preobrat. Rothschild je dal trgu velike kredite na razpolago in 15. maja je prišlo v banko naenkrat za 1.61 milijona funtov zlata, pet dni nato pa spet 900.000. Denarni trg je na to zlato gibanje takoj reagiral in zasebni diskont je padel na 4½%.

Javnost je splošno vesela in zadovoljna, da si je funt opomogel. Nekateri gospodarski krogi so pa seveda prizadeti v neugodnem smislu. Najslabše se godi trgovcem z devizami, katerih kupčija se je v par dneh skrčila na majhne odstotke prejšnjega obsega. Pri tem so prizadete v prvi vrsti londonske podružnice ameriških bank, ki morajo za svoje uradnike iskati sedaj drugega posla, nato pa avstralske in južnoafriške banke, ki so imele za časa papirne valute nekak monopol za trgovino z dotičnimi valutami in so ta monopol tudi zelo izkoristile. Sedaj tega ni več. Tudi kupčija z vsemi drugimi valutami, ki so skupaj s funtom prešle k zlatu, se je umljivo zelo omejila. Devizne kupčije starega sloga se vršijo samo še v frankih in lirah. Za industrijo in trgovino je pomenila povrnitev k zlatu v prvih tednih občutek največje nesigurnosti, ki se je javila seveda tudi na trgu kapitala. Danes je pa že čisto drugače. Število komisij se dviga od tedna do tedna in papirji dobijo kmalu svoje kupce. Nekateri so pa še kar naprej pesimisti; pravijo zlasti, da pride večina posojil prepoceni na trg. Itd. Za bližnjo bodočnost se da ugotoviti na vsak način to, da je stališče funta trdno in da zvišanja bančne obrestne mere ni pričakovati.

Odgoditev poravnave inozemskih dolgov rumunskih trgovcev. Rumunski ministrski svet je pred kratkim podaljšal zakon, s katerim se je plačilo inozemskih dolgov rumunskim trgovcem odgodilo do 16. junija 1925, za nadaljnjih 6 mesecev, to je do 16. decembra 1925.

Italijanski državni proračun za leto 1924/1925. Finančni minister De Stefani je pred svojo demisijo ugotovil, da se bo poslovno leto od 1. julija 1924 do 30. junija 1925 zaključilo s prebitkom 209 milijonov lir, t. j. za 1564 milijonov boljše, kakor se je predvidevalo. Zadnjič se je obračun zaključil s prebitkom leta 1910 do 1911.

Francoska državna banka znižala eskomptno mero. Francoska državna banka je znižala eskomptno mero od 7 na 6%, le za predujme na vrednostne papirje je ostala 8% mera.

Angleži o finančnem položaju Italije. »Times« piše v uvodniku: Nova italijanska ministra za finance in narodno gospodarstvo bosta imela potrebo vsake zaslombe, da bosta lahko z uspehom vodila italijanske finance. Kriza lire je bila brezdvomno vzrok padca De Stefanija in Nave. De Stefani se lahko tolaži z mislijo, da je dosegel veliko izboljšanje finančnega položaja Italije; žalibog, da ni bil v stanu pridobiti si zaslombe gospodarskih krogov, da bi mogel udejstviti svoje ukrepe proti padanju lire. Želeti moramo Italiji, da bi sedanje izpremembe ne prinesle seboj oslabljenje finančne politike. Naj si bodo De Stefanijeve napake take, ali take, finančni položaj talije zahteva energične vodilne roke.

Davki in takse.

Davčno vprašanje v Vojvodini. Pred kratkim se je vršila v ministrstvu za finance konferenca, katere so se udeležili poleg uradnih krogov in nar. poslancev, pripadajočih Narodni radikalni stranki, skoro vse gospodarske korporacije iz Vojvodine. Šlo je pred vsem za likvidacijo sedanjih ogromnih davčnih zaostankov in za znižanje posebne pridobnine, ki onemogoča vsako poslovanje družb, ki javno polagajo račune, ker državni davki in pribitki z avtonomnimi dokladami vred skoro praviloma presegajo bilančni dobiček. Na konferenci navzoči minister za finance g. dr. Stojadinović je priznal navzdržnost sedanjega položaja in obljubil, da ukrene vse potrebno, da se posebna pridobnina zniža.

Carina.

Znižanje carinskega ažija. Kakor izvemo iz povsem zanesljive strani, se danes ali najpozneje jutri, dne 17. julija t. l., zniža carinski ažijo od 1100% na 1000 odstotkov, tako da bo koeficijent znižan od 12 na 11.

Manufakturisti in nova carinska tarifa. Po strokovnih poročilih si tekstilna stroka še ni popolnoma na jasnem glede nove carinske tarife. Položaj se bode razjasnil, čim dospe iz inozemstva za zimsko sezono naročeno blago in se izvedejo kalkulacije. Temeljne carinske postavke za glavne predmete tekstilne branže so se zvišale povprečno za 35—40%. Pri kalkulaciji posameznih predmetov bo seveda treba upoštevati povišano tarifo, ki bo naravno povzročila porast blagovnih cen. Povišana carina bo onim manjšim trgovcem, ki so dobivali dosedaj blago naravnost iz inozemstva, onemogočala nadaljnjo direktno nabavo v inozemstvu, ker bo taka nabava v bodoče vsled zvišane carine zahtevala veliko več gotovinskih sredstev. Naloga veletrgovcev bo torej, da prilagodijo svoje obrate tudi za te odjemalce, kateri bodo bo vsej priliki prisiljeni kupovati blago pri njih. Nova carinska tarifa bo torej razmere veletrgovcev glede kreditnega vprašanja izdatno poslabšala, ker bodo morali izdajati za carino skoro polovico več nego dosedaj. V zvezi s tem bodo morali brezpogojno omejiti kredite, skrajšati plačilne roke in zahtevati takojšnjo plačilo prevoznih in carinskih izdatkov. Tudi inozemski dobavitelji bodo morali upoštevati nov položaj, kakoršnega ustvarja pri nas carinska tarifa, in našim odjemalcem dovoljevati ugodnejše pogoje. Tuzemske cene so zaenkrat še neizpremenjene, računati pa moramo brezpogojno s povišanjem cen vsled nove carinske tarife.

Razno.

Konferenca nasledstvenih držav odgodena. Kakor javlja »Adeverul«, je za 25. t. m. določena konferenca nasledstvenih držav v Pragi odgodena na zahtevo rumunske vlade, ker še ni povsem proučeno vprašanje odškodninskih zahtev nasledstvenih držav napram Avstriji in Madžarski. Konferenca v Pragi ima določiti končno razdelitev predvojnih avstro-ogrskih dolgov. Posebna konferenca, ki se bo vršila na Dunaju, bo določila odškodninske zahteve nasledstvenih držav.

Francoska zbornica odobrila načrt za osemurni delavnik. Poslanska zbornica je soglasno odobrila načrt za ratifikacijo konvencije, ki določa število delavnih ur v industrijskih podjetjih na 8 ur na dan oziroma 48 ur na teden. To konvencijo je Francija podpisala 24. januarja leta 1921 v smislu načrta za washingtonsko konvencijo.

Zveza baltiških držav. V Revalu se v kratkem sestanejo zunanji ministri štirih držav: Estonske, Finske, Poljske in Litavske. Na sestanku bodo razmotrivali o vsem državam skupnih vprašanjih obrambe in gospodarske politike. Skleniti se ima obrambna zvezna pogodba, ki garantira, medsebojno pomoč v slučaju napada od strani kake druge države. Obenem se določi enotna taktika baltiških držav povodom zasedanja Društva narodov v Ženevi.

Dobra žetev na Madžarskem. Po dosedanjih podatkih o žetvi, bo letos Madžarska pridelala 16.000 met. stotov pšenice (lani je pridelala 14.000) in 7000 (lani 5500) meterskih stotov rži.

Ameriške novosti. Iz Amerike prihajajo poročila o velikih novih vrtavnih strojih izredne moči. Kjerkoli hočemo, zavrtamo z njimi v zemljo 25 centimetrov do 1.3 m široke luknje do globine dveh metrov. Pomislimo le, koliko časa in truda je treba, da izkopljemo temelj za brzojavne droge, za električne vode, za velike drevesne nasade, za kole obsežnih ograj, pa bomo znali vrednost takega stroja takoj ceniti. Stroj izgleda kakor kak težek tovorni avtomobil; na vrtilni ploskvi ima vrtavno ogrodje s pogonom za sveder. Sveder sam obstoji iz jeklene plošče, iz koje srede gre oster zakrivljen nož. Izvrtano zemljo vrže nož na ploščo in jo je od tam lahko odstraniti. Ti novi mehanični velikani so se v Severni Ameriki že zelo udomačili. Dobro služijo tudi pri izkopavanju temelja velikih stavb, ker preluknjajo svet kot rešeto in tako olajšajo delo velikim lopatastim dvigalnim strojem. — O ameriških zalogah helija beremo v »Daily Science News Bulletinu«, da bodo v par letih zadostovale za napolnitev najmanj 200 zrakoplovov v dvojni velikosti znane zračne ladje »Shenandoah« in sicer za polnotovorno vožnjo v Evropo in nazaj v Ameriko, brez prestanka. Še sedaj zborujočemu kongresu bodo predložili postave za varstvo helijevih virov. Amerika je doslej edina dežela, kjer dobivajo helij v množinah, ki se dajo gospodarsko izrabiti. Največ helija daje naravno plinovo izhlapevanje v Teksasu. V Lakehurstu očistijo na poseben način helij od vseh drugih plinov, posebno onih, ki se vnamejo, in mu dajo skoraj 100 odstotno čistost. Zrakoplove polnijo sedaj z mešanico helija in dušika v razmerju 9 : 1. Drugi viri helija so vojaška tajnost in jih pozna samo vlada. Danes gre ves helij za vojaške namene, in šele pomnožena produkcija bo upoštevala tudi potrebe industrije.

5430 kilometrov na kolesu. V nedeljo, 21. junija zjutraj ob treh ponoči se je v pariškem predmestju Le Vézinet vršil start za veliko cestno dirko »po Franciji okoli«. Šlo je na razdaljo 5430 km. Dirka vodi iz Pariza v Havre, Cherbourg, Brest, Bordeaux, Bayonne, Perpignan, Toulon, Nizza, Evian ob Ženevskem jezeru, Mülhausen, Metz, Dünkirchen in nazaj v Pariz. Obstoji iz 18 etap, na vsako pride približno 300 kilometrov. Dirkajo Francozi, Belgijci, Švicarji, Luksemburžani in Italijani. Od znanih dirkačev omenimo Francoze brata Pelissier, Jacpuinota, Christopha, Švicarja Colle, Luksemburžana Frantza, Belgijce Thysa, Selliera in Benoita, Italijana Bottechina. Na tisoče ljudi se je zbralo ob eni ponoči v Lunaparku, kjer se je vršila kontrola, pozneje pa start. Ljubljence pariških športnikov — Jacpuinota, brata Pelissier — in Italijana Bottechina so nosili po rokah okoli in so jih burno pozdravljali. Švicar Colle je imel že pri prvi etapi smolo in ni več naprej dirkal. O končnem uspehu bomo še pisali. Francoske ceste so za dirkanje prav posebno pripravne in deloma nalašč za to prikrojene. Tako so si tudi avtomobilisti zgradili posebni dve avtomobilni cesti, eno ob Pirenejih, drugo pa skozi Alpe, od Sredozemskega morja do Ženevskega jezera.

Popis hotela i svratišta na jugoslovenskom Primorju. U nakladi Putničkog Ureda u Splitu je iz štampe novo popunjeno i ispravljeno izdanje popisa hotela i svratišta na našem Primorju, gdje su po alfabetskom redu mjesta navedeni svi hoteli, svratišta i restauracije sa oznakom cijena soba i pensiona — u koliko su se pojedini hotelijeri na višekratne molbe Putničkog Ureda odazvali, da te podatke pošalju. U ovo izdanje uneseni su i oglasi pojedinih boljih poduzeća, koja se mogu naročito da preporuče. Popis se može da dobije u svim putničkim kancelarijama i kod naših konzulata u inozemstvu, a razašilje ga besplatno na zahtjev Putnički Ured u Splitu svakomu, tko pošalje u pošt. markama Din 2.— za otpremu.

About Edm.: Kralj gora. Iz francoščine prestavila Kristina Hafner. — Ljudska knjižnica, 20. zvezek. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Na novo oživljena Ljudska knjižnica se izvrstno

uvaja. Takoj ja Kazanom, volčjim psom, je izšla kot njen 20. zvezek zajemljiva povest o Kralju gora. Povest se vrši pri naših sosedih v Grčiji v času po osvobojenju, ko se država ni mogla na noben način znotraj urediti, tako, da so morale poseči vmes velesile, ki so »varovale« njeno neodvisnost na zunaj in pomagale pri ureditvi na znotraj. V osobodilnih bojih Grkov proti Turkom (1821—1829) so sodelovale tudi mnogobrojne prostovoljne čete — imenovali so jih palikare ali itlefte —, ki po končani vojni nikakor niso hotele razumeti, da je nastopil čas reda in mirnega dela; iz borcev za svobodo so se sprevračali v navadne tolovaje, ki so prežali na premoženje popotnikov in mirnih prebivalcev; zacvetelo je organizirano roparstvo, kateremu je bila slabotna vlada kos le v majhni meri, posebno še, ker se ni mogla zanašati niti na svoje varnostne čete, ki so bile z roparji pogosto domenjene. (Kdo bi se pri tem ne spomnil na makedonske kačake, ki prizadevajo s svojim organiziranim tolovajstvom naši državi toliko truda in skrbi?). S šaljivo, toda jedko satiro nam predstavlja pisatelj te razmere, ko opisuje roparsko četo Kralja gora, Hadžija Stavrosa in usodo treh ujetnikov, ki so zašli v njih roke. Bralec se izvrstno zabava in ne more nehati, dokler ni prebral povesti do konca. Pri tem niti ne opazi, da se je tudi marsikaj naučil. Knjiga je primerna tudi za mladino. Naše knjižnice naj jo takoj naročijo obenem s Kazanom, ako tega še niso storile. Oprema knjige s trobarvno naslovno sliko je zelo lepa, tako, da se bo dobro podajala tudi vsaki zasebni knjižnici.

Ljubljanska borza.

15. julija 1925.

Blago: Doge, hrastove s pokrovi, 1 hl, ½ hl, ¼ hl, fco meja: bl. 190, 145, 95; orehove deske, I. vrsta, 30, 50, 60, 70, 80, 100 mm debeline, 40—50 media, fco naklad. postaja: bl. 1850; bukova drva, 1 m dolž., fco Skoplje, 3 vag.: den. 30, bl. 30, zaklj. 30; pšenica Hardwinter II., fco Postojna trans.: bl. 405; rž, nova, lombardska, 75 kg, fco Postojna trans.: bl. 360; koruza, slavonska, fco slav. postaja, 1 vagon: den. 205, bl. 205, zaklj. 205; krompir, novi, fco štaj. postaja: bl. 85.

Vrednote: 7% invest. pos. iz leta 1921: den. 66.50; loter. 2½% drž. renta za vojno škodo: den. 238; Celjska pos.: den. 200, bl. 205; Ljublj. kred. banka: den. 225, bl. 265; Merkantilna banka: den. 101, bl. 105; Prva hrv. šted.: den. 802, bl. 808; Kreditni zavod: den. 175, bl. 185; Strojne tovarne in livarne: den. 104; bl. 130; Trbovelj. prem. družba: den. 322, bl. 335; Združ. papirnice Vevče: den. 100, bl. 110; Stavbna družba: den 165, bl. 180; 4½% zastavni listi Kranj. dež. banke: den. 20; 4½% kom. zad. Kranj. dež. banke: den. 20.

Kupujte samo pri
JOSIP PETELINC-U
LJUBLJANA
otroške majice, damske nogavice, kopalne hlače, krevlje, naramnice, galanterijo, dišeča mila, palice, nahrbtnike,
najnižja cena na veliko in malo
blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

Tržna poročila.

Mariborski živinski semenj. Na živinski semenj dne 14. t. m. se je prignalo: 920 komadov, in sicer 25 konj, 6 bikov, 337 volov, 528 krav, in 24 telet. Povprečne cene so bile: debeli voli kg žive teže 8.50—9.50 Din, poldebeli 7.25—8.25, plemenski 6.50—7, biki za klanje 6.50—7, klavne krave debele 6—7.50, plemenske 5—6, krave za klobasarje 2.50—4.50, molzne in breje krave 5—7, mlada živina 6.50—9, teleta 10—12; mesne cene: govedina 12—20, teletina I. 20—22.50, teletina II. 15—17.50, svinjina 15—30. — Prodanih je bilo 359 komadov. Kupčija je bila zelo živahna in se je to pot tudi prodalo najvišje število, ki doslej še nikdar ni doseglo 300 komadov. Dosedanji obisk pa je bil kvečjemu do 700. Za izvoz je bilo prodanih 127 komadov, od tega 4 v Trst, ostalo na Dunaj. Cene so se držale, le pri kravah za klobasarje so nekoliko padle. Dobro blago pa se drži. Obisk je bil tako izredno dober, ker krma slabo kaže, kmete pa teže denarne stiske.

Dunajski goveji sejem (13. julija). Dogon 3632 komadov. Od tega: 345 domačih, 1179 madžarskih, 340 češkoslovaških, 656 jugoslovenskih in 1112 rumunskih. Tendenca je bila mlačna ob enakem dogonu kakor prejšnji pondeljek. Cene volom so nazadovale za 10 do 15 grošev pri kilogramu, dočim so nazadovale za 10 bikom, kravam in slabi živini ostale nespremenjene. Notirali so za kg žive teže: voli I. 1.50—1.70, (izjemno 1.80—2.05), II. 1.25—1.45, III. 1—1.20, biki 1.10—1.65, krave 1—1.50 in slaba živina 0.55—0.90.

SPREMEMBA NA SVETOVNEM TRGU CINKA.

Razvojna možnost evropejske cinkove industrije je omejena, ker je odvisna od evropske in avstralske produkcije. Če ne bodo kmalu dobili nove rude, ki ima pripravno lego za transport v Evropo, bo šla predvsem belgijska produkcija cinka od leta do leta bolj nazaj. Leta 1924 je znašala 162.000 ton. Vsled tesnih zvez med angleško in belgijsko industrijo pride belgijski cink večinoma na londonskem kovinskem trgu na prodaj. Odvisnost londonskega trga od belgijske produkcije je tako velika, da mora London svoj pomen kot najvažnejši trg mednarodne cinkove trgovine takoj zgubiti, če ne bo več mogel vršiti svojo nalogo, da krije evropsko potrebo na cinku v prvi vrsti iz evropske produkcije. Londonski kovinski trg je moral že v zadnjih mesecih preteklega leta uvažati cink iz ameriških Zedinjenih držav, povprečno 10.000 ton na mesec.

Ta pretvoritveni proces v industriji svetovnega cinka je za ameriške producente seveda življenskega pomena. Če bodo sedanje razvojne tendence trajne — in strokovnjaki pravijo, da bodo — potem bo dobila ameriška industrija merodajni vpliv v svetovni cinkovni industriji in bo v doglednem času vsilila cinkovemu trgu svojo kontrolo. Če se bo v Evropi nerazmernost med produkcijo in konsumom še naprej poostrila, bosta cinkovna trga v St. Louisu in New-Yorku, ki imata sedaj za kovinsko trgovino kontinenta le podrejen pomen, postala središče mednarodne cinkovne trgovine; posledica bi bila, da bi postal London za trgovino cinka trg druge vrste.

Kljub temu, da gre na cinkovnih trgih tendenca nekaj časa nazaj, se vendarle zmeraj pojavi trden namen. Izgledi cinkovne industrije so najugodnejši, ki si jih moremo misliti, kajti produkcija leta 1924 je bila za skoraj 50.000 ton manjša kakor leta 1913. V srednji Evropi konsum še nadalje raste, zlasti v Nemčiji. Ker se je uporaba bolj pomnožila kot produkcija, so se vidne svetovne zaloge cinka zelo skrčile. Na koncu leta 1924 jih je bilo samo še 26.130 ton (od teh 19.130 ton v Zedinjenih državah), v novembru 1924 48.000 in v aprilu 1924 43.500 ton.

Dobava, prodaja.

Dobave. Dne 29. julija t. l. se bo sklenila v pisarni artilerijske radionice Dravske divizijske oblasti v Ljubljani direktna pogodba za dobavo 10.000 kg kovaškega premoga (angleškega). — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 3. avgusta t. l. pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 280.000 kg ovsa. — Dne 6. avgusta t. l. pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 150.000 kg sena in 80.000 kilogr. slame; dne 4. avgusta t. l. pri Komandi vojnega okruga v Mariboru glede dobave 120.000 kg sena in 60.000 kg slame. — Dne 6. avgusta t. l. pri smodnišnici v Kamniku glede dobave premoga, barve, firneža, bakrene žice, Bergmannovih cevi, izolatorjev in metel.

Dobave. Dne 18. julija t. l. se bo sklenila pri Odelenju za mornarico v Zemunu direktna pogodba za dobavo 20 vagonov pšenične moke (tipa 80%). Direkcija drž. železnic v Ljubljani sprejema do 31. julija t. l. ponudbe za dobavo 20 tisoč komadov lesenih podložkov za sode iz smrekovega lesa. (Pogoji na vpogled pri ekonomskem odelenju te direkcije). — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 27. julija t. l. pri direkciji drž. železnic v Subotici glede dobave 500 vagonov bukovih drv. — Dne 28. julija t. l. pri direkciji drž. železnic v Subotici glede dobave bakrenega materiala. — Dne 31. julija t. l. pri direkciji drž. železnic v Subotici glede dobave gramoza ter dobave svinca. — Dne 3. avgusta t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave prozornega papirja in tiskarske barve. — Dne 8. avgusta t. l. pri direkciji drž. železnic v Zagrebu glede dobave 250 vagonov drv za podkurjenje lokomotiv; pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave stavbenega materiala (lesa, azbestnih plošč in cementa).

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Kurja očesa
Najboljše sredstvo proti kurjim očesom
Clavén
Clavén je mast
Zaščitni znak.
Skladišče v lekarnah ali drogerijah ali naravnost iz tovornice in glavnega skladišča
M. HRNJAK
lekarnar
SISAK

Kolesa in šivalne stroje kupujte edino le pri
Josip Petelinc-u
znamke
Gritzner, Phönix in Adler
ter posamezne dele za kolesa in stroje, pneumatike, igle Lamerr.
Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika. Pouk v vezenju je brezplačen.
Na veliko! Na malo!

Poštno ček. rač. št. 11.165. Telefon št. 412.
Vzajemna posojilnica
r. z. z o. z.
v Ljubljani, na Miklošičevi cesti
poleg hotela „UNION", v lastni palači
dovoljuje:
trgovske kredite v tekočem računu proti zelo nizkemu obrestovanju, sprejema cesije in daje posojila na varne račune, proti porošivu, vknjižbi na posestva i. t. d. Obresti in pogoji najugodnejši.
Vezane hranilne vloge obrestuje po dogovoru. Hranilne knjižice drugih zavodov sprejme kot gotovino. Obrestovanje se torej ne prekine.
Varnost: Rezervni fondi, deleži članov, ki jamčijo še z enkratno deležno vsoto, lastna palača, obširna druga posestva v tu- in inozemstvu, hotel „Union" itd. itd.

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe
Ivan Jelačin
Ljubljana
Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode
Točna
in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

ESENCI
za rum, konjak, likerje in žganje
Ekstrakti in arome
za nealkoholne pijače vseh vrst
Koncentrirani sadni eteri za aromatiziranje kanditov in sladčič
PRAVI MALINOVEC
Sadni grog (Punsch)
Limonov sok
priporoča:
Srečko Potnik in drug
Ljubljana, Metelkova ul. 13
Zahtevajte cenike

TISKARNA „MERKUR"
ZADRUGA D. D.
Tiska knjige, pravila, cenike, račune, letake, časopise, lepake, brošure, posetnice in razglednice. Izvršuje vsakovrstne trgovske kakor tudi vse druge uradne tiskovine. ----- Lastna knjigoveznica.
LJUBLJANA - SIMON GREGORČIČEVA UL. 13. - TELEFON 552

Lastnik in izdajatelj: »Merkur«, trgovsko-industrijska d. d., Ljubljana. — Odgovorni urednik F. JERAS.
Tisk tiskarne »Merkur«, trgovsko-industrijske d. d.